

ABDIJ

een klooster van monniken in de benedictijnse traditie, met een abt aan het bestuur.

ACTIE

inzet en werk in Kerk en samenleving, individueel en als groep.

APOSTOLAAT

actie van de kloosterling, zo genoemd naar analogie van het werk van de nieuwtestamentische apostel.

BROEDER

een kloosterling die niet de priesterwijding ontving/wenste te ontvangen

CEL

benaming voor de kamer van een individuele kloosterling, vanwege de associatie met het Latijnse *coelum*, hemel.

CENOBITISME

religieus leven in gemeenschap.

CHARISMA

een gave van de Heilige Geest aan een individu of een groep ten bate van heel de Kerk.

CONGREGATIE

een groep kloosters levend vanuit eenzelfde spiritualiteit en charisma.

CONSTITUTIES

aanvullingen en concretisering van een kloosterregel, vaak ook particulier voor een bepaalde locatie.

CONTEMPLATIE

meditatie die zich van actief-methodisch verdiept tot 'pas sieve' ontvankelijkheid waarin vele 'acten' van zich richten op God tot één algemene liefdevolle aandacht is geworden, in het begin moeizaam, later rustgevend en gelukkigmakend.

DENOMINATIE

een kerk binnen de Kerk, vb. Protestantisme, Katholicisme, Orthodoxie, Anglicaanse kerk enz.

EREMITISME

religieus leven als kluizenaar. Soms ook anachoretisme genoemd, naar *anachoret*, kluizenaar.

EUCCHARISTIE

Misviering, lett. 'dankzegging' (Gr. *eucharistein*), belangrijkste element in de liturgie van een kloostergemeenschap.

GEBED

dialoog van de mens met het ultieme Mysterie, vriendschapsgesprek met God in de formulering van Teresa van Avila, gericht op eenheid en omvorming.

GEESTELIJKE BEGELEIDING

het luisteren naar en raadgeven aan mensen, meerbepaald inzake geloof en spirituele ontwikkeling.

GELOFTEN

plechtige, publieke en overbrekelijke beloften waarmee een kloosterling zich bindt aan een orde; er zijn er drie: gehoorzaamheid (aan de abt/prior en aan de gemeenschap), armoede (gemeenschappelijk bezit en evangelische soberheid) en maagdelijkheid (of zuiverheid of kuisheid).

GETIJDENGEBED

het voortdurend gebed van een gemeenschap en de individuele kloosterlingen, publiek en gemeenschappelijk gebeden, waarin met psalmen en andere Schriftteksten de belangrijkste momente van de dag geheiligd worden: ochtend (lauden), middag (sext), avond (vespers) en dagsluiting (completen). Een vijfde 'officie' (werk) is niet gebodnen aan een tijdstip: de daglezing (metten).

GODDELIJKE DEUGDEN

deugden zijn krachten en houdingen van de mens waarmee hij het goede nastrefet en beleeft; goddelijke deugden zijn deugden die God zelf bewerkt in de persoon die zich ervoor openstelt; er zijn er drie: geloof, hoop en liefde.

GODSDIENST

religie die het ultieme principe als een al of niet persoonlijke God ziet.

HEILIGE

een persoon die volkomenheid in de liefde en in de deugden heeft bereikt (niet noodzakelijk menselijke volkomenheid); eerst kan de Kerk zo iemand publiek als deugdzaam afkondigen, vervolgens kan zij zijn/haar zaligheid verklaren, tenslotte kan zij haar/hem heilig verklaren, na grondig onderzoek.

KERK

het geheel van christen gelovigen; metaforen: Lichaam van Christus, Volk van God, Bruid van God. De 'institutionele Kerk' is vooral het bestuursapparaat en de ambten in de Kerk.

KIJKER

iemand die interesse heeft in religieus leven en af en toe komt meeleven.

KLOOSTER

een huis waar kloosterlingen in gemeenschap samenwonen.

KLUIS

kloostercel die los staat van een klooster en mogelijkheid biedt voor een kloosterling om zich een tijd in grotere eenzaamheid terug te trekken.

LITURGIE

het gemeenschappelijk gebed waarmee de Kerk de heilsgeschiedenis herinnert en verpersoonlijkt en de christenen verzamelt; twee belangrijkste vormen in kloosters: getijengebed en eucharistie.

MEDITATIE

in de christelijke traditie het overwegen van Schrift en geloofsmysterieën om de eenheid met en omvorming in God na te streven.

MONNIK

een kloosterling die in gemeenschap woont, van de benedictijnse traditie (benedictijnen, cisterciënzers, trappisten e. a.), die in een abdij woont.

MYSTIEK

verdieping van de spiritualiteit, waarbij de vereniging en omvorming in God op ervaringsmatige wijze doorbreekt in het bewustzijn; strikter: de onmiddellijke, passieve en eenmakende ervaring van de aanwezigheid van God.

NOVICE

iemand die zijn opleiding doet tot kloosterling (minstens een jaar), door meeleven en studie.

ORDE

een congregatie van kloosters/kloosterlingen die een grote ordesregel volgen; hun aantal is beperkt: naast de benedictijnse traditie de franciscanen, dominicanen, augustijnen en karmelieten en nog enkele minder bekende oude ordenen.

ORDESVASTEN

periode van Kruisverheffing tot Pasen waarin grotere soberheid wordt nagestreefd.

PATER

een kloosterling die priester gewijd werd.

POSTULANT

iemand die denkt om kloosterling te worden en een tijd meeleeft.

PRIOR

overste van een klooster dat geen abdij is (want dan spreekt men van abt).

PROFESSIE

plechtige en publieke afleggen van kloostergeloften.

PROVINCIAAL

overste van een provincie, een verzameling van kloosters binnen een nationale entiteit.

REGEL

een basisdocument, meestal door een ordestichter opge steld, dat stipuleert wat de spiritualiteit en het charisma van een religieuze congregatie zijn.

REGULIER

een kloosterregel volgend.

RELIGIE

levensbeschouwing die beroep doet op een overstijgend principe dat alles draagt.

RELIGIEUS LEVEN

leven als kloosterling, met het afleggen van geloften, al of niet in gemeenschap.

RETRAITE

periode waarin een kloosterling zich terugtrekt (al of niet in een kluis, of of niet begeleid door een derde) om aan bezinning of levensrevisie te doen; of apostolaat door een kloosterling aangeboden

SACRAMENTEN

werkzame genademiddelen van de Kerk: initiatiesacramenten die de christenwording heiligen (doop, vormsel), een levensstaat heiligen (huwelijk, wijding), een belangrijke gebeurtenis (ziekenzalving), en vergiffenis en vereniging met God bieden (biecht, eucharistie).

SECULIER

levend in de wereld, geen kloosterregel volgend.

SLOT

bepaling van Kerkrechtelijke orde waardoor een deel van een klooster of het klooster als geheel ontoegankelijk wordt voor buitenstaanders en dat kloosterlingen niet mogen verlaten zonder ernstige en gegronde redenen.

SPIRITUALITEIT

het geheel van wegen en belevingen waarmee de mens zich verbindt met God, individueel of als groep (vb. familiale spiritualiteit).

STUDENT

een geproefte novice die zijn filosofie en theologiestudies afwerkt.

ZALIGE

een heilige *in the making*.